

TED-Ed – avagy hogy hozzuk ki a legtöbbet a videókból

A videó mint a modern, informális tanulás egyik eszköze nem kíván hosszas bemutatást. Elég csak arra gondolni, hogy világszerte az emberek napi szinten több, mint egy milliárd órányi videót néznek meg csak a *YouTube* videómegosztó oldalon. A *YouTube*-on található tartalmak nagyobb része szórakoztató jellegű, ennek ellenére több százezer, célzottan tanuláshoz vagy azon belül is nyelvtanuláshoz készült videót találhatunk rajta. Azonban viszonylag kevésbé alkalmazottak azok az tanítási technikák, amelyek tanítási eszközként tudnak a videóra tekinteni a face-to-face oktatás kereti között.

A *TED* (Technology, Entertainment, Design) konferenciákat szervező Sapling Foundation alapítvány által kifejlesztett, teljes mértékben ingyenesen használható *TED-Ed* weboldal (ami a <https://ed.ted.com/> címen érhető el) új megvilágításba helyezheti a tanulási/tanítási eszközként használatos videókat. Segítségükkel egy nagyon hatékony és könnyen kezelhető online eszközt kapunk a hagyományos tanórák kiegészítésére. Továbbá, a platform a fordított osztályterem¹ (*flipped classroom*) módszerével is teljes mértékben kompatibilis. Habár a *TED-Ed* elsősorban nem célzottan nyelvtanulást segítő platform, mégis fontos és hasznos eszköz lehet minden nyelvtanár IKT-eszköztárában.

A *TED-Ed* platform jelenleg csak angol nyelven érhető el. Általános tartalmak esetében az oldal értéséhez, illetve a használatához B1-es szintű nyelvtudás is elegendő lehet. Az összetettebb tananyagok azonban már magasabb szintű nyelvtudást kívánnak. Mindkét esetben a tanórai felhasználáson túl a diákok önállóan is látogathatják a platformot.

A weblapra először belépve egy egyszerű menüt látunk (1. ábra), valamint a bejelentkezési lehetőségeket. Regisztrálhatunk *tanulóként* (*Students start here*) és ezzel egyből elérhetünk több száz *TED-Ed* által készített videót és akár itt is készíthetünk saját videókat. Azonban ha *tanárként* regisztrálunk (*Educators start here*), akkor egy részletes angol nyelvű bemutatót kapunk a *TED-Ed* használatának alapjairól, valamint

¹ A *flipped classroom*, avagy „fordított osztályterem” egy olyan tanulásszervezési módszer, amelyben a tanár előre, egyénileg elvégzendő feladatokat, segédanyagokat bocsát a tanulóknak feldolgozásra (gyakran online eszközök használatával), amellyel megalapozza az osztálytermi kontaktórákat és időt felszabadít fel a már megszerzett ismeretek elmélyítésére és interaktív kontakttevékenységekre (pl. beszélgetések, kérdések, viták).

TEDEd

Lessons Series Clubs Patrons Shop Nominate

**You have ideas
worth spreading.**

Students Start Here

Educators Start Here

1. ábra. A TED-Ed kezdőlapja

a benne rejlő oktatási lehetőségekről. A megértést segíti, hogy a weblap ezen oldalán található menüpontban (*Try it out*) lépésről lépésre *kipróbálhatjuk* a videóalapú feladatok készítését.

A menüben ezen kívül hat menüpontból választhatunk. *Leckék (Lessons)*: itt kereshetünk, nézhetünk, valamint készíthetünk is videótananyagokat. *Sorozatok (Series)*: itt különböző, témájukban egymáshoz kapcsolódó videókat találhatunk. *Klubok (Clubs)*: itt tanulók csatlakozhatnak egy adott témát tagláló, fiatalokból álló csoporthoz, amelyekben a tanulók érdekes és kreatív ötletekről beszélgethetnek, valamint megtanulhatnak *TED*-stílusú előadásokat tartani. Ezek mellett van egy *Támogatók (Patrons)*, *Bolt (Shop)* és *Jelölés (Nominate)* menüpont is, amelyek nem különösebben fontosak a mindennapos oktatás szempontjából. Ezen menüpontokban támogathatjuk a *TED-Ed* kezdeményezést, néhány videóval kapcsolatos pólót, táskát vásárolhatunk, vagy jelölhetünk valakit arra, hogy előadóként vagy videóanimátorként járuljon hozzá a *TED-Ed* sikeréhez.

A *TED-Ed* központja a *Lessons* menüpont, ahol 12 főbb téma alapján kereshetünk videókat olyan kategóriákban, mint például a művészetek, üzlet és közgazdaságtan, tervezés és technológia, egészség, irodalom és nyelv, matematika, filozófia és vallás, pszichológia, tudomány és technológia, társadalomtudomány, tanítás és oktatás, valamint gondolkodás és tanulás. Alapértelmezett szűrési beállításnál a *Lessons* felület csak a *TED-Ed* által készített, az esetek legnagyobb részében animált és angol nyelven narrált videókat mutatja, azonban a *szűrési beállítások (Filter/Content type)* változtatásával minden más *TED-Ed*re feltöltött videóalapú tananyagot elérhetünk.

How sugar affects the brain - Nicole Avena

6,836,405 Views

97,436 Questions Answered

TED-Ed Animation

Let's Begin...

When you eat something loaded with sugar, your taste buds, your gut and your brain all take notice. This activation of your reward system is not unlike how bodies process addictive substances such as alcohol or nicotine -- an overload of sugar spikes dopamine levels and leaves you craving more. Nicole Avena explains why sweets and treats should be enjoyed in moderation.

Watch

Think

Dig Deeper

Discuss

Customize This Lesson

2300

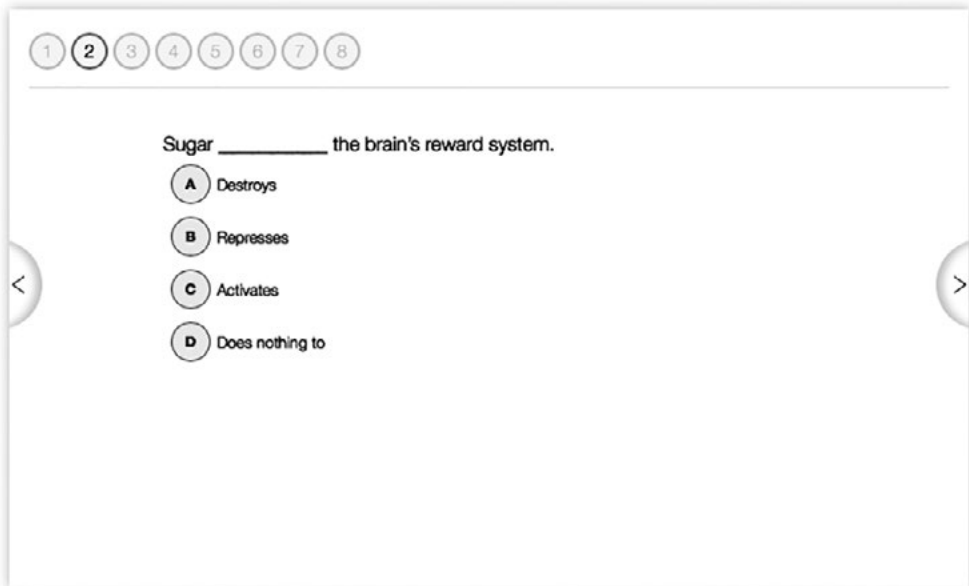
Create and share a new lesson based on this one.

2. ábra. Videólecke-minta a TED-Ed-en

A TED-Ed által készített *eredeti videók* (*TED-Ed Originals*) egyik legnagyobb érdeme, hogy a TED-től megszokott minőségű tudományos és ismeretterjesztő tartalmat szolgáltat. A videókban látványos és gyakran vicces animációkat használnak a prezentációra, amely mind az osztálytermi órán, mind otthon megragadhatja a tanulók figyelmét. Így alkalmasak mind hagyományos, mind online, illetve *blended* és *flipped* megközelítésekre.

Egy TED-Ed videót, például jelen esetben a *Hogyan hat a cukor az agyra?* (*How does sugar affect the brain?*) címűt, választva négy opciót láthatunk: *Watch*, *Think*, *Dig Deeper* és *Discuss* (2. ábra). A *Megtekintés* (*Watch*) opció természetesen magát a videót jelenti, amely minden esetben YouTube-on is elérhető. Ez a hozzáférés két nagy előnnyel rendelkezik. Az első az, hogy állítható a videók sebessége, amellyel akár a szöveg megértését könnyíthetjük. Ez az átlagosnál gyorsabb narrációjú videóknál lehet hasznos. Itt több opció is elérhető és külön előny, hogy a 25%-os lassítást még a feliratok is követik. A második előny pedig, hogy feliratokat kapcsolhatunk be a videókhoz. Angol nyelvű feliratot minden, a TED-Ed által készített eredeti videónál találunk, valamint a felhasználók által készített vagy adaptált videók nagy részénél is. Ez a lehetőség szintén a szöveg megértését, valamint a szavak implicit módon való tanulását segítheti elő.

A videó megtekintése után a tanulóink számára a *Gondolkodj* (*Think*) menüpontban készíthetünk megértést ellenőrző feladatokat (3. ábra). A feladatok között két típust különböztethetünk meg. Az első zárt végű, feleletválasztós (multiple choice) kérdés, ahol a tananyag készítője állíthatja be a helyes választ. A második a hosszabb, nyílt végű, kifejtős kérdés, ahol egy a videóval kapcsolatos kérdéskörben kérdezhetjük meg tanulóinkat véleményükről, vagy kérhetjük őket, hogy röviden foglalják össze a videóban elhangzottakat. Sajnos kérdéstípusban nincs túl nagy vá-

3. ábra. A Think kvízfunkció a TED-Ed-en

laszték, hiszen csak ez a két lehetőség áll rendelkezésünkre. Külön hangsúlyozandó azonban, hogy a zárt végű kérdéseknél megadhatjuk, hogy pontosan mikor hangzik el a videóban a válasz. Így ha a tanulóinknak nem sikerül helyes választ adniuk, a helyes válaszadáshoz fontos részt újra megtekintve/meghallgatva javíthatnak rajta. Az *Áss mélyebbre (Dig Deeper)* funkcióval további érdekességeket oszthatunk meg a tanulóinkkal a témáról. Például beágyazhatunk linkeket más TED-Ed vagy YouTube videókhoz, újságcikkekhez, weboldalakhoz, de akár egy “További ajánlott irodalom” részt is készíthetünk az érdeklődőknek. Végül, a negyedik funkció, azaz a *Vitasd meg (Discuss)* lehetőséget ad arra, hogy fórumszerűen feltegyünk egy elgondolkodtató kérdést tanulóinknak, akik a videó ‘falán’ vitathatják meg az általunk felvetett kérdést (4. ábra).

Rendszeres órai alkalmazás esetén a TED-Ed által készített videók és feladatok minimálisan B2 szintű nyelvtudást igényelnek, tekintve, hogy angol anyanyelvű közönségnek készültek. A későbbiekben bemutatott személyre szabási lehetőség azonban lehetőséget ad arra, hogy a videókhoz tartozó kérdéseket úgy módosítsuk, hogy azokat alacsonyabb nyelvi szinten álló tanulók is meg tudják válaszolni. Fontos megemlíteni, hogy a *Lessons* menüpontban a tanulók szintje alapján is szűrhetjük a videókat, bár igaz, hogy ezek a szintek az egyesült államokbeli tanulóokra vonatkoznak. A szintek így nem feltétlenül nyelvi nehézséget takarnak, hanem a videók a feldolgozott téma absztraktsága vagy komplexitása alapján vannak besorolva. Ebből fakadóan a TED-Ed használatakor fontos tanári feladat a tanulóink kognitív és nyelvi szintjéhez megfelelő videó kiválasztása, valamint a kapcsolódó feladatok ezen szintek alapján való módosítása.

The screenshot shows a discussion forum interface. At the top, it indicates '1 Guided Discussion' and '33 Open Discussions'. Below this, there is a section for 'All Guided Discussions'. The first entry is a lesson by 'TED-Ed', Lesson Creator, New York, NY. The lesson title is 'Many grocery store items contain foods loaded with sugars. What is currently being done to reduce the amount of added sugar both nationally and abroad and what else should be done?'. Below the title is a note: '[Please note: if you don't want to receive email notifications about this lesson, log in and then visit http://ed.ted.com/u/settings to update your email settings]'. The lesson is dated 01/07/2014 and has 97 likes and a 'Respond' button. Below the lesson are two open discussions. The first is by 'Christine' from the Groningen Area, Netherlands, dated 01/08/2014, with 16 likes and a 'Respond' button. The second is by 'Peter' from the Groningen Area, Netherlands, dated 01/08/2014, with 16 likes and a 'Respond' button.

4. ábra. Irányított és nyílt viták lehetőségei a *Discuss* menüpontban

A videók alatt található *Személyre szabás (Customize)* gomb használatával módosíthatjuk a tananyagot (amennyiben ezt a készítő engedélyezte) és annak minden aspektusát (5. ábra). Természetesen nem muszáj a kérdéseinknek a videó tartalmához szorosan kapcsolódnunk, lehetnek nyelvi kérdések is, például, hogy mit jelent egy adott, a videóban megjelenő ritka szó. A nyílt végű kérdéseket pedig akár felhasználhatjuk arra is, hogy hosszabb, akár esszézerű választ kérjünk a tanulóktól az adott témával kapcsolatban.

Ezen kívül jó tudni, hogy más *YouTube*-os videót, akár saját magunk által készített videót is *TED-Ed* tananyaggá alakíthatunk a platform segítségével. Szerencsére a videótananyagok személyre szabása meglehetősen egyszerű és intuitív, minimális gyakorlással megtanulható, valamint *TED-Ed* tanároknak szóló menüje segítséget is nyújt az elsajátításban.

Az általunk készített vagy csoportunkra szabott videók nagy előnye, hogy tanárként láthatjuk egyesével és összesítve is tanulóink válaszait, helyes/helytelen válaszainak arányát, nyílt végű kérdésekre adott válaszaikat, valamint részvételüket az általunk megnyitott fórumbeszélgetésekben is. Ezáltal a videó megnézése nem egy egyszerű 'kipipálandó' házi feladat lesz, hanem egy komplex, egymásra épülő feladatokból álló blokk, amellyel jól körüljárható egy adott téma.

A *TED-Ed* a nyelvtanításban legfőképpen otthon elvégzendő feladatként, fordított osztályterem tanulásszervezési módszer keretein belül végzett tevékenységként, vagy akár egy adott témára felvezető gondolatébresztőként szolgálhat. A legfőbb érdeme,

How sugar affects the brain -
Nicole Avena
5:03 · 6,836,566 views

[Change video](#) [Crop video](#)

How sugar affects the brain - Nicole Avena

Let's Begin

When you eat something loaded with sugar, your taste buds, your gut and your brain all take notice. This activation of your reward system is not unlike how bodies process addictive substances such as alcohol or nicotine -- an overload of sugar spikes dopamine levels and leaves you craving more. Nicole Avena explains why sweets and treats should be enjoyed in moderation.

Think

1. Sugars are _____ processed foods such as tomato sauce, dried fruit, and granola bars.
2. Sugar _____ the brain's reward system.
3. Overstimulation of the reward system may result in _____.

Publish

More ▾

Status: Unpublished ⓘ
Customizable: Off

5. ábra. Létező kérdések további testreszabása

hogy a tanulóink számára egy jól ismert, hozzájuk közel álló médiahordozón, azaz a videón keresztül tudunk egyszerre érdekes és hasznos tartalmat átadni vagy előállítani. Mindezt pedig az angol nyelv használatával történik.

Összességében a *TED-Ed* egy olyan videóalapú tanulást lehetővé tevő platform, amelyhez nem csak nyelvtanár, hanem bármilyen tanár könnyedén nyúlhat, különösen, ha kéttannyelvű oktatás keretein belül akarja a tananyagot felhasználni. A könnyen kezelhető és ingyenes szoftver a látványos videóival a diákok számára gyorsan megkapó lehet, valamint az internetes felületen megválaszolható kérdések, fórumok még inkább közelebb hozhatják a témát és az idegen nyelvet a tanulóinkhoz. Habár sajnos nincsenek specifikusan nyelvtanításra készített videók, a platform csak angol nyelven érhető el, és a videókhoz csak két típusú megértést ellenőrző feladat készíthető, az *TED-Ed* mégis egy rendkívül hasznos eszköz arra, hogy videókat nyelvtanításra használjunk és ezeket lépcsőzetes nehézségű és komplexitású feladatokkal egészítsük ki.

Lajtai Ádám